

P.Z.E. br. 147/7

**KLUB ZASTUPNIKA
GLAS-a I HSU-a**

Zagreb, 21. rujna 2017.

PREDSJEDNIKU HRVATSKOG SABORA

Predmet: Amandmani na Konačni prijedlog zakona o zaštiti životinja P.Z. br. 147

Temeljem članka 196. Poslovnika Hrvatskoga sabora, Klub zastupnika GLAS-a i HSU-a na Konačni prijedlog zakona o zaštiti životinja podnosi sljedeće amandmane:

Amandman I.

U članku 63. dodaje se novi stavak 6. koja glasi:

„Jedinice lokalne samouprave mogu propisati trajnu sterilizaciju kao obvezan način kontrole razmnožavanja.”

Obrazloženje

Zakonske odredbe trebale bi pomoći lokalnim zajednicama da u svojoj sredini smanje problem zbrinjavanja napuštenih životinja. Grad Dugo Selo dobar je primjer lokalne zajednice koja svojim građanima nudi mogućnost sufinanciranja „kastacije ženki pasa i mačaka”. No sve to temelji se na dobroj volji građana koji žele iskoristiti tu mogućnost. Takvi odgovorni građani nisu problem, već su izvor problema neodgovorni građani koji ne žele kastrirati svoje kućne ljubimce, ali ne žele niti zbrinjavati njihovo potomstvo, već ostavljaju legla štenaca pred vratima azila, na ulicama ili u šumama. Te neželjene životinje postaju financijski teret lokalne zajednice ili suosjećajnih pojedinaca koji ih o vlastitome trošku cijepe, liječe, kastriraju i traže im udomitelje.

Kada bi lokalne zajednice mogle, temeljem odredbe u Zakonu o zaštiti životinja, propisati obaveznu trajnu sterilizaciju u slučajevima velikoga broja napuštenih životinja, koji nadilazi kapacitete skloništa, to bi značajno pomoglo rješavanju problema napuštenih životinja. Trajna sterilizacija, odnosno kastacija kućnih ljubimaca, u ovakvim situacijama jedino je trajno i učinkovito rješenje. Na taj način neke lokalne zajednice s vremenom bi mogle svesti problem zbrinjavanja napuštenih životinja na minimalnu razinu.

Odredba koja se predlaže omogućuje skrbnicima, koji imaju uvjete, da zbrinu pomladak svojih ljubimaca, ali daje i mogućnost da se stane na kraj neodgovornim skrbnicima koji uzastopno ostavljaju neželjene životinje pred skloništima ili na ulicama, u šumama i sl. na teret drugih građana, odnosno lokalne zajednice.

Amandman II.

U članku 3. stavku 3. iza riječi „divljači” stavlja se zarez i dodaju se riječi „pri čemu se isključuju psi i mačke u lovištima ” pa stavak 4. glasi:

„Članak 3.

(3) Ovaj se Zakon ne primjenjuje na gospodarenje lovištem i divljači, pri čemu se isključuju psi i mačke u lovištima.”

Obrazloženje

Čest je slučaj da lovci nekažnjeno ubijaju pse i mačke koje zateknu u lovištu ili na rubu lovišta, čak i ako su u blizini skrbnici tih životinja, slučajni prolaznici i djeca. Takvo postupanje ne samo da je protuzakonito nego i ugrožava sigurnost i živote ljudi i životinja.

Zakon o lovstvu uređuje gospodarenje lovištem i divljači, no ne štiti izgubljene i napuštene pse i mačke, nečije kućne ljubimce, koji se tamo zateknu.

Česti su i slučajevi ranjavanja životinja koje nakon pogotka lovca satima umiru u mukama, bez mogućnosti pružanja veterinarske pomoći i zbrinjavanja. Vrlo lako može doći do tragedije jer lovci pucaju po psima u čijoj se neposrednoj blizini igraju djeca, teško uočljiva zbog grmlja i visoke trave, a pucaju i u blizini skrbnika pasa koji svoje pse istrčavaju i imaju pod nadzorom.

Ubijanjem zatečenog psa ili mačke u lovištu ne rješava se problem jer životinja nije kriva za svoje stanje, već je za nju odgovoran skrbnik kojega treba kazniti.

Prijedlog Zakona o zaštiti životinja propisuje da je zabranjeno „životinje usmrćivati, nanositi im bol, patnju i ozljede te ih namjerno izlagati strahu i bolestima, protivno odredbama ovoga Zakona” (članak 5. stavak 1.), kao i da je zabranjeno „pucanje u životinje bez obzira na vrstu oružja ili sprave za pucanje, osim za potrebe omamljivanja ili usmrćivanja životinja u skladu s odredbama Uredbe (EZ) br. 1099/2009 i u svrhu zaštite sigurnosti ljudi i životinja” (članak 5. stavak 2. točka 28.).

Stoga je nužno uskladiti navedene odredbe s člankom 3. i dodati mogućnost zaštite pasa i mačaka u lovištima. Time bi se zaštitili psi i mačke koje Zakon o zaštiti životinja već štiti odredbama koje se odnose na zbrinjavanje napuštenih životinja, kao i postupanje s kućnim ljubimcima. Psi i mačke koje se zateknu u lovištu i dalje su nečiji kućni ljubimci ili su napuštene te se i na njih trebaju primijeniti odredbe Zakona o zaštiti životinja. Predloženim amandmanom i dopunom članka 3. zaštitile bi se životinje, ali i ljudi koji mogu stradati od metka lovaca.

I samo Ministarstvo poljoprivrede navodi u Konačnom prijedlogu Zakona: „Kako psi i mačke nisu divljač, ali mogu predstavljati opasnost za divljač u lovištu tako se ukazuje i potreba postupanja s mačkama i psima u lovištu te se u tom slučaju primjenjuju odredbe ovoga Zakona pa se s psima i mačkama nađenim u lovištu treba postupati kao s napuštenim životinjama, a ako se utvrdi vlasnik psa ili mačke isti snosi troškove njihovog zbrinjavanja.”

Kako bi takvo tumačenje bilo nedvosmisleno i obavezujuće, važno je da se propiše ovim zakonom kako je predloženo amandmanom.

Amandman III.

U članku 11. stavku 1. točki 15. iza riječi „nekom drugom pokusu” stavlja se zarez i dodaju se riječi „a nije ju moguće udomiti” pa stavak 1. glasi:

„(1) Usmrćivanje životinja može se provesti ako:

15. je životinja uzgojena za korištenje u pokusima, ali se neće koristiti u predviđenom pokusu ili nekom drugom pokusu, a nije ju moguće udomiti, pa se zato smatra suvišnom pokusnom životinjom ili ako je takav postupak potreban zbog dobrobiti pokusne životinje”.

Obrazloženje

Životinju uzgojenu za korištenje u pokusima treba ponuditi na udomljavanje prije nego što se usmrti. Time bi se omogućilo udomljavanje životinja iz pokusa, za koje postoje zainteresirani udomitelji, a ne da se te životinje rutinski ubijaju, bez zakonske obaveze da se moraju najprije ponuditi na udomljavanje, što bi bilo logično i humano.

Udomljavanje je dopušteno i Direktivom 2010/63/EU te je regulirano u nekim zakonodavstvima.

To posebno vrijedi za pse i mačke koje se koriste u pokusima, ali i za sve ostale životinje. Dosad je ova inicijativa postala dijelom zakonodavstva u američkim saveznom državama Minnesoti (i uspješno se implementira), Kaliforniji, Connecticutu i Nevadi, a u tijeku je i uvrštavanje tog prijedloga u zakonodavstva saveznih država Illinois i New York.

Navedeni propisi zahtijevaju od laboratorija da svaku životinju mogu koristiti najviše dvije godine, a nakon toga da ju ponude skloništu ili organizaciji za spašavanje prije nego što ih usmrte, tako dugo dok su dovoljno zdrave da mogu ići u novi dom.

U veljači 2016. godine počela su i u Indiji udomljavanja pasa iz laboratorija. U prvom valu oslobođena su 64 psa iz laboratorija Adivus u indijskome gradu Bangaloreu. Do njihova puštanja na slobodu došlo je zahvaljujući novim smjernicama koje nalažu laboratorijima da daju na udomljavaju pse korištene u pokusima. Smjernice o ponovnom korištenju i rehabilitaciji pasa objavilo je Indijsko povjerenstvo za kontrolu i nadziranje testiranja na životinjama (CPCSEA) u listopadu 2015. godine. Propisuje se da se psi mogu koristiti u pokusima maksimalno tri godine, a nakon toga moraju se rehabilitirati. Za vrijeme trajanja trogodišnjeg razdoblja testiranja strože će se nadzirati korištenje pasa: psi se mogu nanovo koristiti jedino ako za vrijeme prethodnog testiranja nisu patili od štetnih učinaka te njihova dobrobit nije bila ugrožena. Ponavljanje testiranja na pojedinom psu bit će moguće jedino uz prethodnu dozvolu CPCSEA-a. Psi na kojima se neće ponavljati testiranja također će se rehabilitirati i udomljavati. Organizacije za zaštitu životinja surađuju s laboratorijima kako bi se psi udomili.

Ministarstvo poljoprivrede u svojim komentarima u Konačnom prijedlogu Zakona navodi da će ministar propisati pravilnik kojim će se detaljnije razraditi pitanja koja se odnose na postupanje sa životinjama nakon pokusa. Stoga postoji nužna potreba da se ovim Zakonom propiše mogućnost udomljavanja životinja nakon pokusa kako se predlaže ovim amandmanom, a na temelju čega će se propisati detaljnije postupanje u pravilniku.

Amandman IV.

U članku 5. stavku 2. točki 5. brišu se riječi „osim tradicionalnih natjecanja bikova,” pa stavak 2. glasi:

„(2) Zabranjeno je:

5. obučavati životinje za borbe, organizirati borbe životinja ili sudjelovati u njima, posjećivati ih i oglašavati te u vezi s borbama organizirati kladenje i sudjelovati u kladenju”.

Obrazloženje

Tzv. bikijade u Dalmaciji i Dalmatinskoj zagori dio su šireg okupljanja ljudi, a organiziraju se kao borbe bikova, pri čemu se iskorištava prirodni nagon životinja kako bi ih se navelo da nasrću jedna na drugu i bodu se. Tijekom odvijanja borbi krše se odredbe Zakona o zaštiti životinja koje se odnose na zabranu huškanja životinje na druge životinje ili čovjeka i dresiranja na agresivnost te ostale načine zlostavljanja životinja (izazivanje straha, stresa, patnje, boli, ozljeda), kao i na organiziranje i sudjelovanje u kladenju.

Uz stres i strah koje životinje proživljavaju neposredno prije i tijekom borbi, vlasnici zbog sudjelovanja u borbama prevoze često životinje na velike udaljenosti, što dovodi i do kršenja odredbi vezanih uz prijevoz životinja bez ikakve kontrole. Uz to, na bikijadama se redovito prodaju DVD-i s borbama pasa, iako su protuzakonite, organizatori bikijada često su upleteni u netransparentno poslovanje i financijske malverzacije, a krši se i niz sigurnosnih, sanitarnih i veterinarskih propisa.

Održavanjem borbi bikova redovito se krši Zakon o zaštiti životinja jer borbe bikova ne mogu se nazvati ni natjecanjem ni tradicijom. Nasrtanje životinja jedne na drugu ne može se nazvati natjecanjem. Tradicija je kulturno nasljeđe koje se prenosi s generacije na generaciju, a podrazumijeva kontinuitet s prošlošću. Iz toga je jasno da borbe bikova ne mogu biti tradicija jer su se počele intenzivnije organizirati kod nas tek sredinom 1990-tih.

Životinje ne bi trebale biti ispušni ventil ni sredstvo zarade pod izlikom provođenja tzv. tradicije određene interesne skupine. Uloga zakonodavca je štititi životinje, a ne ozakonjivati promicanje nasilja prema životinjama te subjektivno viđenje zabave i zarade pojedinaca na štetu životinja. Kada bi borbe bikova i bile tradicija, trebalo bi ih zabraniti jer se i tradicije moraju mijenjati, odnosno prilagođavati se etičkim dosezima suvremena vremena.

Tradicijska baština i kulturne vrijednosti Dalmacije i Dalmatinske zagore mogle bi se uspješno turistički promovirati i održavati društvena okupljanja evoluiranjem sukobljavanja životinja u izložbe bikova, što bi odgovaralo izrazu „natjecanja bikova” jer bi se vrednovao fizički izgled i držanje životinja. I dalje bi se održavala okupljanja i zabava, promovirao bi se uzgoj autohtone pasmine, pobjednici bi dobivali nagrade, a sve bi bilo bez nasilja i opasnosti za životinje i ljude.

Amandman V.

U članku 5. stavku 2. dodaje se nova točka koja glasi:

„Zabranjeno je:
organizirati natjecanja konja u povlačenju trupaca.”

Obrazloženje

Natjecanja konja u povlačenju trupaca („šlajs” ili „štraparijade”) održavaju se u Liču u Gorskom kotaru, Baškim Oštarijama i drugim dijelovima Ličko-senjske županije, Karlovačkoj županiji, Bateru kod Novog Vinodolskog i u drugim dijelovima Hrvatske. Većina građana zgraža se i smatra ova natjecanja zlostavljanjem jer se bez ikakva smislenog razloga, osim puke zabave, konji tjeraju da vuku iznimno teške terete koji često premašuju njihove fizičke mogućnosti.

Na tim događanjima dovoze se trupci teški i po dvije tone, a konji pojedinačno ili u paru vuku goleme trupce; najčešće po dubokome blatu. Na natjecanjima događa se da konje teško zlostavljaju bičevanjem često do krvi i ubadanjem štapovima s metalnim šiljcima, povlače ih za čeljusti, tuku rukama... Konji su, isključivo zbog ljudske zabave, izloženi potpuno nepotrebnom teškom fizičkom naporu, povicima i urlanju gomile ljudi, buci automobila, vrućinama i nezaštićenosti od jakog sunca prije i tijekom natjecanja, izivljavanju djece vlasnika konja, koji ih, dok su vezani, vuku za rep ili udaraju bičem. Kako imaju jako osjetljiv sluh, izlaganje buci izaziva u njima paniku i strah. Sastavni dio tih događanja je i ilegalno klađenje na iznose od nekoliko desetaka tisuća eura.

Općenite odredbe u Zakonu u zaštiti životinja zabranjuju: nanošenje životinjama boli, patnje i ozljeda te namjerno izlaganje strahu i bolestima; prisiljavanje životinja na ponašanje koje kod njih izaziva bol, patnju, ozljede ili strah te njihovo izlaganje nepovoljnim temperaturama i vremenskim uvjetima, kao i njihovo korištenje za natjecanja ako ih se pri tome prisiljava na ponašanje koje kod životinja izaziva bol, patnju, ozljede ili smrt. S obzirom na to da su konji na natjecanjima izloženi maltretiranju i prisiljeni na neprirodno ponašanje koje u njima izaziva bol, patnju, ozljede i strah, natjecanja u povlačenju trupaca, kada su i prijavljena veterinarskoj inspekciji, odvijaju se protuzakonito. Zato je važno jasno zabraniti ono što je ionako već zabranjeno općim odredbama Zakona.

Ova praksa se, po opterećenju koje konji podnose, ne može uspoređivati s natjecanjima u oranju i sl. događanjima, pa čak ni po teretu koji te životinje inače nose kao radni konji. Konji se u natjecanjima ne koriste kao radne životinje niti ta natjecanja imaju bilo kakvu edukativnu svrhu, nego se održavaju isključivo zbog zabave. Sami sudionici ovih natjecanja izjavili su u medijima da je šlajs „tradicija” nastala prije nekoliko godina okladom u nekom kafiću.

U praksi je nemoguće da veterinarska inspekcija zabrani održavanje svakog pojedinačnoga slučaja natjecanja konja u povlačenju trupaca, osobito zato što se ona najčešće odvijaju i bez traženja dopuštenja za održavanje.

Nema opravdanja da se dopušta izlaganje konja teškim naporima na besmislenim natjecanjima s obrazloženjem da su to ionako samo radni konji. To što se ti konji iskorištavaju za težak fizički rad razlog je više da ih se zaštiti od dodatnog zloupotrebljavanja radi zabave. Stoga je važno da se ova okrutna praksa prema konjima izričito zabrani Zakonom o zaštiti životinja.

Predsjednica Kluba
Anka Mrak-Taritaš

